

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa A. Ł.
przeciwko V. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W,
o ustalenie, wynagrodzenie, wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych,
ryczałt za noclegi, wynagrodzenie za dyżury, ekwiwalent za urlop wypoczynkowy,
ryczałt za środki czystości,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 marca 2021 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 18 kwietnia 2019 r., sygn. akt XXI Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. odstępuje od obciążenia skarżącego kosztami zastępstwa procesowego pozwanej w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. przyznaje radcy prawnemu R. T. od Skarbu Państwa - Sądowi Okręgowego w W. kwotę 2.025 zł (dwa tysiące dwadzieścia pięć złotych), powiększoną o stawkę podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z 18 kwietnia 2019 r., sygn. akt XXI Pa (...) w sprawie z powództwa A. Ł. przeciwko V. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o zapłatę i ustalenie miejsca pracy, oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego (...) w W. z 10 maja 2018 r., sygn. akt VII P (...), którym to w punkcie

1 umorzono postępowanie w zakresie roszczenia o wynagrodzenie za czas dyżurów, ryczału za noclegi, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych powyżej kwoty 1.688,72 zł, dodatku za pracę w godzinach nocnych powyżej kwoty 326 zł, wynagrodzenia za pracę powyżej kwoty 15.538,20 zł oraz ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy powyżej kwoty 1.948 zł; w punkcie 2 ustalono, że datą nawiązania stosunku pracy między powodem a pozwaną był dzień 6 lipca 2011 r. zaś w punkcie 3 w pozostałym zakresie powództwo oddalono.

Powód zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie: 1/ art. 3 ust. 1 lit. c) w związku z art. 1 ust. 3 lit. a) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 16 grudnia 1996 r. nr 96/71 WE przez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż powód nie podlega przepisom tej dyrektywy w sytuacji gdy bezsprzeczny charakter jego pracy wskazuje, iż powinny mieć zastosowanie do powoda stawki minimalne kraju, do którego był delegowany; 2/ art. 291 § 1 w związku z 295 § 1 ust. 1 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, iż pozew z dnia 3 sierpnia 2014 r. nie przerwał biegu przedawnienia roszczenia o zapłatę wynagrodzenia zasadniczego za miesiące lipiec-wrzesień 2011 r.; 3/ art. 295 § 1 pkt 1 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że nie nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia na skutek czynności złożenia pozwu przez powoda w celu uzyskania wynagrodzenia zasadniczego, w sytuacji gdy pozwany używając języka potocznego wskazał na takie roszczenie w jego łącznej wysokości za miesiące od lipca do września 2011 r.; 4/ art. 8 k.p. przez niezastosowanie i uznanie zarzutu przedawnienia roszczeń w sytuacji, gdy strona pozwana jako duży profesjonalny podmiot wykorzystuje jak najkorzystniejsze dla siebie zapisy przepisów prawa oraz wprowadza regulacje wewnętrzne; 5/ art. 151¹ § 4 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że ustalony u pozwanego pracodawcy i wypłacany powodowi ryczałt odpowiadał świadczeniu, które przysługiwałoby powodowi za pracę w godzinach nadliczbowych (wynagrodzenie plus dodatki) w sytuacji, gdy kwota ryczału nie rekompensowała powodowi pracy ponad obowiązujące go normy czasu pracy; 6/ art. 151⁸ § 2 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że ustalony u pozwanego pracodawcy i wypłacany powodowi ryczałt odpowiadał dodatkowi, który

przysługiwałby za pracę w porze nocnej podczas, gdy kwota ryczałtu nie rekompensowała powodowi pracy w porze nocnej, 7/ art. 328 § 2 w związku z art. 378 § 1 k.p.c. przez brak uzasadnienia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia w zakresie nie rozpoznania zarzutów naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 2 k.p.c.; 8/ art. 278 § 1 oraz art. 217 § 1 i 227 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. przez samodzielne wypowiedzenie się przez Sąd oraz oparcie na takiej wypowiedzi wyroku, w kwestii wymagającej wiadomości specjalnych, to jest w zakresie oceny merytorycznej zawartości, prawdziwości i zasadności przedłożonych w postępowaniu dowodów wyciągów z tachografów i pominięcie dowodu z opinii biegłego, w sytuacji, gdy do dokonania oceny materiału dowodowego konieczne było przeprowadzenie takiego dowodu, aby w prawidłowy sposób ustalić faktyczne godziny pracy powoda; art. 6 k.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. przez oddalenie wniosku dowodowego o powołanie biegłego sądowego w zakresie odczytania i sporządzenia opinii o czasie pracy powoda w sytuacji gdy odczytanie wydruków z tachografów było jedynym obiektywnym dowodem w sprawie rzeczywistego czasu pracy powoda.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości: 1/ art. 1 ust. 3 pkt a) Dyrektywy *Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 16 grudnia 1996 r. nr 96/71 WE dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług przez rozstrzygnięcie czy pracownik - kierowca zawodowy zatrudniony na umowę o pracę w podmiocie mającym siedzibę w Polsce, a wykonujący obowiązki zawodowe wyłącznie lub w przeważającym zakresie na terytorium innych państw członkowskim jest pracownikiem delegowanym w rozumieniu przepisów tej Dyrektywy*; 2/ art. 295 § 1 pkt 1 k.p. przez określenie, co należy rozumieć przez pojęcie „*czynności przed właściwym organem powołanym do rozstrzygania sporów, przedsięwziętej bezpośrednio w celu dochodzenia roszczeń lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia*”, w

szczegółności czy przez taką czynność można rozumieć złożenie pozwu o zapłatę przez samego pracownika, działającego bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika i określenie w nim przedmiotu żądania językiem potocznym, jednakże w sposób niemogący budzić wątpliwości interpretacyjnych, o wypłatę wynagrodzenia należnego powodowi. Dodatkowo wskazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na zaniechania Sądu Okręgowego „w prawidłowej interpretacji przepisów prawa materialnego oraz wadliwe zastosowanie przepisów prawa proceduralnego”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana spółka wniosła o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych wymaga wykazania przez autora skargi, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty autora skargi skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Natomiast co do przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538

i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanych przez siebie przesłanek przedsądu. Przede wszystkim mnogość okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania, ujętych w skardze nie tyle nie przyczynia się do skuteczniejszego uzasadnienia takiego wniosku, ile - wręcz przeciwnie - czyni go bezzasadnym. W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zwracał już uwagę, że jednocześnie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Jak wskazano z uzasadnieniu postanowienia z 21 października 2008 r., sygn. II PK 158/08 przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt. 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Stanowisko to w niniejszej sprawie znajduje o tyle silniejsze zastosowanie, że skarżący jednocześnie twierdzi, iż w sprawie występuje potrzeba wykładni art. 1 ust. 3 pkt a) Dyrektywy *Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 16 grudnia 1996 r. nr 96/71 WE dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług* oraz art. 295 § 1 pkt 1 k.p. i rozstrzygnięcia poważnych wątpliwości na

tle tych przepisów, a jednocześnie - uważa, że przepisy naruszono w sposób oczywisty. Uzasadniając bowiem oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wskazał jedynie na brak „prawidłowej interpretacji przepisów prawa materialnego oraz wadliwe zastosowanie przepisów prawa proceduralnego” nie uwypuklając konkretnie o jakie „nieprawidłowości” chodzi. Skoro tak, to nie ma potrzeby rozstrzygnięcia żadnych wątpliwości, a ich sformułowanie stanowi jedynie zbędny ornament, mający na celu stworzenie pozoru konieczności przyjęcia skargi do rozpoznania.

Ponadto, rzeczywiście, co do sformułowanych zagadnień i wątpliwości, należy stwierdzić, że pozostają one po części sztuczne, po części natomiast w ogóle nie mają waloru wątpliwości prawnych. I tak wątpliwości, czy pracownik - kierowca zawodowy zatrudniony na umowę o pracę w podmiocie mającym siedzibę w Polsce, a wykonujący obowiązki zawodowe wyłącznie lub w przeważającym zakresie na terytorium innych państw członkowskim jest pracownikiem delegowanym w rozumieniu przepisów tej Dyrektywy, wykazują rażące niezrozumienie istoty konstrukcji pracownika delegowanego. Art. 1 ust. 1 i 3 oraz art. 2 ust. 1 dyrektywy 96/71 należy interpretować w ten sposób, że pracownik, który jest zatrudniony jako kierowca w sektorze międzynarodowego transportu drogowego, w ramach umowy czarteru między zatrudniającym go przedsiębiorstwem mającym siedzibę w jednym państwie członkowskim a przedsiębiorstwem mającym siedzibę w innym państwie członkowskim niż to, w którym zainteresowany zwyczajowo pracuje, jest pracownikiem delegowanym na terytorium innego państwa członkowskiego w rozumieniu tych przepisów, jeżeli wykonywanie jego pracy wykazuje, w trakcie przedmiotowego ograniczonego okresu, wystarczający związek z tym terytorium. Istnienie takiego związku jest ustalane w ramach całościowej oceny elementów takich jak charakter czynności wykonywanych przez danego pracownika na rzeczonym terytorium, stopień powiązania czynności tego pracownika z terytorium każdego państwa członkowskiego, w którym pracownik ten wykonuje pracę, a także udział, jaki te czynności stanowią w całości usługi transportowej (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 1 grudnia 2020 r. w sprawie C-815/18).

Natomiast zagadnienie dotyczące wykładni art. 295 § 1 pkt 1 k.p. przez określenie, co należy rozumieć przez pojęcie „*czynności przed właściwym organem powołanym do rozstrzygania sporów, podjętej bezpośrednio w celu dochodzenia roszczeń lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia*” nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego. Przede wszystkim przerwanie przedawnienia następuje tylko w granicach dochodzonego we wniosku roszczenia. Tymczasem powód kilkakrotnie zmieniał i modyfikował swoje roszczenia w toku postępowania, na co wskazuje analiza roszczeń powoda zgłoszonych w pozwie i w piśmie stanowiącym uzupełnienie braków formalnych z dnia 24 września 2014 r. Tę datę Sąd uznał za ostateczne sprecyzowanie roszczeń, które dotyczyły okresu sprzed 3 lat, które zgodnie z art. 291 § 1 k.p. uznał za przedawnione. Z tej racji budowane zagadnienie nie utrzymuje się w stanie faktycznym sprawy.

Odnosząc się natomiast do twierdzenia o oczywistej zasadności skargi, Sąd Najwyższy stwierdza, że zaskarżone orzeczenie nie tylko nie jest oczywiście wadliwe, ale oczywiście bezzasadne, bowiem skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, LEX nr 1274964).

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanych przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. ze względów natury społecznej.